

Súlyos demenciával élők zeneterápiája a Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Házában

Előadók:

Koncsag Adrienn zeneterapeuta, Kokas pedagógus
Kőszeginé Bujnóczki Szabina szociális munkatárs

A kezdetek – 2019 február

A terápiás munkát a Kápolnában kezdtük heti egy alkalommal. Az emeleti Alicia részlegről lifttel hozták le a nővérek a demens betegeket, akikhez más idős betegek is csatlakoztak.

Három hónap munka után team megbeszélés

- **Problémák:**
- a még igen aktív, nem demens betegek elvitték a foglalkozás fő irányát (erős érdekérvényesítés)
- nagy létszámú csoport
- a kliensek nagyon sokrétű állapota
- Fekvő betegeket kizártuk a terápiából
- A demens betegeket megviselte az új helyszín – frusztráció

Pozitívum:

- A demensek érdektelenségére jó hatással van a többiek aktivitása.

Az Alicia részlegen

2020. 03. 05.

Változások – 2020. 07. 09. után

- Új helyszínek - Emeletről le kell hozni a hölgyeket (kifáradás, elindulás)
- Fekvők kiszorulnak
- Fontos az érintés az időseknek – kesztyű
- Maszkot elfogadták, de terápia közben nem látják a számat – szöveg

Az udvaron
2020. július

A Kápolna

szociális munkatárs: **Kőszeginé Bujnóczki Szabina**

A terápia előkészítése

- Előzetesen a vezetőség listát készített az érdeklődési kör alapján, kit érdekelhet a zene
- Forgóban dolgozunk
- Reggel tájékozódni a kliensek fizikai, lelki állapotáról
- Motiválás

Állandó keretek

A DEMENCIA jellemzői, hatásuk a zeneterápiás munkában

- **APÁTIA – érdektelenség**

Olyan légkör kialakítása volt a cél, melybe be tudnak és be akarnak lehetőségeikhez mértén kapcsolódni. A megfelelő motivációs csatornák megtalálása volt az elsődleges feladat. (báb, kendő, labda, virág, szalag)

ÉLETENERGIA – Szepli polka

Juliska néni hallássérült, de érzékeli a dalokat,
bábót szemmel követi, dobolni tud, szeret

BESZŰKÜLT MOZGÁS

Meg kellett tapasztalni, ki mennyire mozgatható. Tájékoztam a kliensek mozgásáról (szédülés, bizonytalan járás, beszűkült vállmozgás, kézmozgás, csömlötés, siketség, vakság)

Így a kliensek állapotának megfelelően táncoltunk állva, vagy ülve, akár kendő, szalag segítségével.

- **KONDÍCIONÁLÁS** – az ismert dalok feltérképezése

Ki kellett tapasztalni, hogy mely dalok az igazán motiválók, amik által a hosszútávú memória aktivizálódhat

- A szakirodalom utal arra, hogy a kliensek 20-as éveinek dallamaihoz kell visszatérnünk – a fiatalkori emlékek bevésődtek.
- Be kellett viszont látnom, hogy hiába hallgattuk az akkori kor slágereit felvételről – (nem tudták a szövegeket - zavarta Őket), majd később zongorakísérettel próbálkoztam – mindegyik típus inkább frusztrációt, sokkhatást váltott ki – *Mária néni*
- Számomra a **magyar gyermekdalok, népdalok, nóták** hoztak sikert a kliensekkel való munkában.

- **TÁRSAS KAPCSOLATOK**

Mivel jellemző az elmagányosodás, a kapcsolatok sivárosodása, így a terápiás térben erre is időt, lehetőséget kell adni

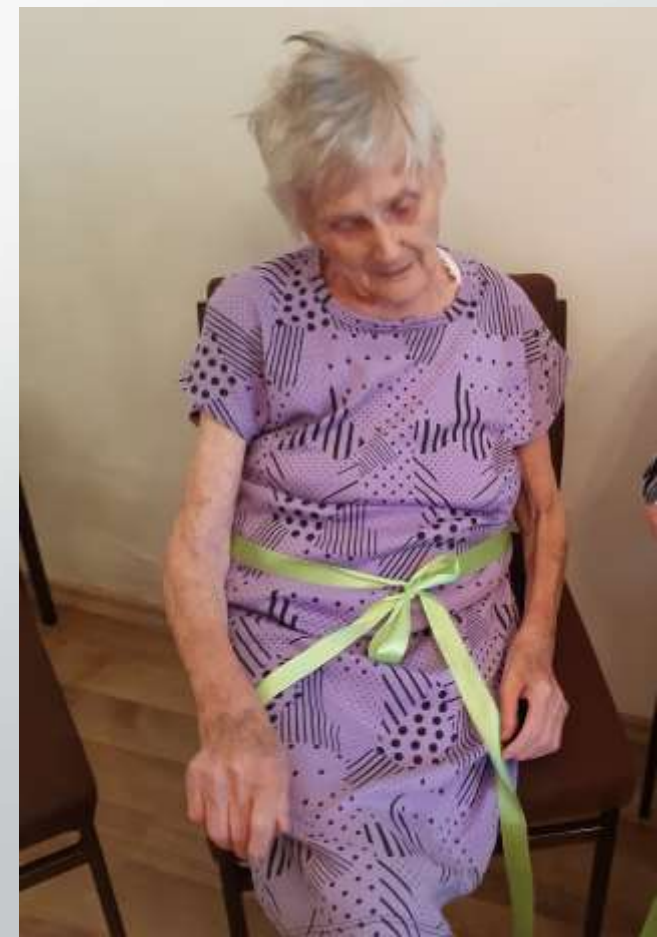
Lehetőségek:

- Mozgás, érintkezés - páros tánc a járókkal, ülve egymás kezét megfogva, szalagot tartva közös kör kialakítása
- Közös éneklés
- Közös hangszerezés
- Közös zenehallgatás

A fáradékonyabb, aluszékonyabb betegekre a többiek zenei aktivitása is pozitívan hat!

Közös hangszeres játék, közben közös dalok éneklése

- **AZ ÉRZÉKELÉS HANYATLÁSA**
- Meghatározó tényező.
- Testi érintéssel, tárgyak kézbe adásával igyekszem segíteni
- komplex érzékelés (tapintás, hallás, látás, szaglás, mozgás).

- **KOMMUNIKÁCIÓ**

A demens betegekkel való munkát meghatározza:

- apraxia (cselekvés zavara)
- Sorrend megtartásának zavara
- Figyelemzavar

- **EGÉSZSÉGÜGYI ÁLLAPOT**

A demensek általános egészségügyi állapota hatással van aktivitására, így a betegek érdekében a **terápiáról való kiemelést** is rugalmasan kell kezelnünk.

2019 FEBRUÁR

- **IRÉNKE NÉNI**
- a foglalkozások kezdetén aluszékony, érintésre, ébresztgetésre sem reagál
- **JULISKA NÉNI**
- Bottal jár, látás-, hallássérült, emberi arcra érzékeny, de arcra érzelemmentes
- **MÁRIA NÉNI**
- Nagyon tartózkodó, maradt a foglalkozáson, de csak passzívan, elmondta, hogy a hangszereket nem tudja használni, fizikailag ép
- **ERIKA NÉNI – 2021. 07.**
- Nagyon tartózkodó, 2 hónapja az otthon lakója, fizikailag jó állapotban van, állandó belső feszültség gyötri, folyamatosan felkel, sétál, hangszereket hamar lerakja, énekelni szeret

• JELENLEG

- Végig aktív, sokat énekel, mosolyog, kerekesszékekben „táncol”, csörgőzni szeret, énekléskor fejét felemeli, beszédét nehéz érteni, de a dalokat végig éneкли szöveggel
- Egészsége változatlanul jó, hallása, látása bizonyos pillanatokban jó, táncol, mosolyog, mesél, büszke „Fődobos”, artikulációnk pozitívan hat rá – énekelni kezd
- Bár még mindig nehéz lehívni, de a terápián mindent, amit kínálok, elfogad, hangszerekkel szeret játszani, állva táncol
- A folyamatos éneklés lefoglalja, terápiás munkatársat elfogadja, kolléga meg tudja nyugtatni, hangszerrel örömmel választ, már csak 1-1 alkalommal indul el

- 2022-től

- RÓZSIKA NÉNI

- állandóan mehetnéke volt, a székről fel-felállt, terápiáról ki akart menni

- MAGDI NÉNI

- egyáltalán nem vette észre, hogy a terápián van, a kerekesszék pántjaival volt elfoglalva

- BORI NÉNI

- nem reagál, csak az érintésre, feladatokat nem értette, hangszert nem fogadta el

- ARANKA NÉNI

- ki akart menni a foglalkozásról, belebeszél az éneklésbe, vagy elaludt a foglalkozáson

- JELENLEG

- mindent végig énekel, kipróbál, újít – Óceándobot rázta, babát táncoltat, terápia után is marad, tovább igényli az éneklést
- Már a harmadik alkalommal sokkal aktívabb, mosolygós, hangszert elfogad, használ, terápia után beszélget
- Végig aktív, figyel, bábbal játszik, hangszert végig használ, kendővel játszik, Sansulát kiveszi a kezemből – huncut, de énekelni nem szeret
- Most végig aktív, énekel, hangszert használ, bábót, kendőt nagyon szereti, használja, a kedvenc dalok után energikus, sokkal aktívabb

A terápia utánkövetése

- Folyamatos tervezés, dalkeresés, terápia után jegyzőkönyv
- Folyamatos kommunikáció kettőnk között
- Egyéni, csoportos állapotfelmérés

Záró gondolatok

- Mindig szem előtt kell tartanunk a holisztikus szemléletet
- zenei életút!?
- Fontos a rugalmasság (kliensek, helyszín, tevékenységek, eszközök, dalok)
- A keretek megtartása biztonságot ad
- Lehetőség van a társas kapcsolatokra
- Zenében az emlékezet
- Hasznosság elve
- Életenergia

Köszönjük a figyelmet.